

Λίγες εβδομάδες μετά τις πρόσφατες εκλογικές αναμετρήσεις, η νέα κυβέρνηση εκπέμπει καθημερινά προς την κοινή γνώμη μηνύματα για αλλαγές και για μια νέα πορεία. Όλοι πια γνωρίζουμε ότι μόνο η πράξη επιβεβαιώνει δηλώσεις και υποσχέσεις που δίνονται σε περιόδους σαν αυτή. Κρατούμε λοιπόν στα θετικά ορισμένες από τις δηλώσεις (π.χ. ανάπτυξη, επενδύσεις, καλοπληρωμένες θέσεις εργασίας, αλλαγή πορείας στον ενεργειακό τομέα, σεβασμό στο περιβάλλον κ.ά), περιμένοντας να τα δούμε να υλοποιούνται και πώς όλα αυτά θα ωφελήσουν συνολικά τη χώρα και τον λαό (και όχι μόνο τους λίγους).

Στις νέες συνθήκες θα επιχειρήσουμε να εξετάσουμε ορισμένα μεγάλα θέματα της Θεσσαλίας που όλα συνδέονται με τους υδατικούς της πόρους και ταλανίζουν επί πολλά χρόνια την περιοχή μας. Ειδικότερα θα αναφερθούμε στους τομείς της Γεωργίας, της Ενέργειας και του Περιβάλλοντος. Ο παράγοντας «νερό» στον πρωτογενή τομέα έχει καθοριστική επίδραση στην παραγωγή προϊόντων, τις καλλιέργειες και τις εκτροφές ζώων αλλιά και στη μείωση του κόστους παραγωγής, στην ποιότητα και την ανταγωνιστικότητα των προϊόντων, στην απόδοση των καλλιεργειών, στο εισόδημα των αγροτών, στην παραμονή των νέων ανθρώπων στον τόπο τους. Επίσης σε μεγάλο βαθμό καθορίζει, ειδικά στη Θεσσαλία, το τελικό περιβαλλοντικό αποτύπωμα του γεωργοκτηνοτροφικού τομέα. Είναι περίεργο να ακούγονται φωνές για μείωση του κόστους παραγωγής με μείωση του κόστους του πετρελαίου (συνολική επίπτωση 7-8€/στρέμμα) ή της τιμής των χημικών (μείωση 5€/στρέμμα) και να μη συζητά κανείς το κόστος άρδευσης που ξεπερνά σε πολλές περιοχές της Θεσσαλίας κατά πολύ τα 50€/στρέμμα. Πιστεύουν πολλοί ότι μπορεί να συντηρηθεί η σημερινή παραγωγική γεωργία με τέτοιο κόστος αρδευτικού νερού; Πρέπει επίσης να γίνει σαφές ότι οι αρδευόμενες καλλιέργειες έχουν πολλαπλάσιο εισόδημα το στρέμμα από τις ξηρικές και τυχόν μείωση των αρδευόμενων εκτάσεων θα μειώσει τον κύκλο εργασιών του γεωργικού τομέα συνολικά και θα περιορίσει τη δυνατότητα αναδιάρθρωσης των καλλιεργειών για να αυξήσουμε τις καλλιέργειες υψηλής αξίας. Αυτό θα έχει αρνητικές επιπτώσεις σε όλη την οικονομία της Θεσσαλίας.

Σήμερα αρδεύουμε στη Θεσσαλία από Υπόγεια Υδατικά Συστήματα (Υ.Υ.Σ.) το 70% των αρδευόμενων εκτάσεων και από Επιφανειακά Υδατικά Συστήματα (Ε.Υ.Σ.) το 30%. Πρέπει η σχέση αυτή σταδιακά να γίνει 40% από Υ.Υ.Σ. και 60% από Ε.Υ.Σ. Η συνολική απορροή από τη λεκάνη Πη-

Υδατικά και περιβαλλοντικά προβλήματα της Θεσσαλίας: Επιπτώσεις στη Γεωργία

νειού που αναπτύσσεται σε υψόμετρο μεγαλύτερο των 200m είναι περίπου: 1.100 εκατομμύρια κ.μ./έτος, ενώ οι ετήσιες ανάγκες για ύδρευση - άρδευση κλπ στη Θεσσαλία είναι 1.250 εκατομμύρια κ.μ./έτος. Συνεπώς και όλη την απορροή να δεσμεύαμε (που δεν είναι τεχνητά εφικτό) δεν αρκούν τα νερά της Υδρολογικής Λεκάνης Πηνειού να καλύψουν τις υδατικές ανάγκες της Θεσσαλίας.

Άρα απαιτούνται επιφανειακά νερά τόσο από τον Πηνειό όσο και από τον Αχελώο με περιφερειακά έργα που πρέπει να εκτελεστούν. Εάν δεν γίνουν οι παραπάνω δράσεις γρήγορα, θα οδηγηθούν (έχει ήδη αρχίσει) σε ερημοποίηση τμήματα της Δυτικής και Αν. Θεσσαλίας. Η Θεσσαλία εκπέμπει σήμα κινδύνου και δεν μπορεί να περιμένει.

Όπως είναι φυσικό, με βάση και τη γεωμορφολογία της περιοχής μας, για την αξιοποίηση των υδατικών πόρων απαιτούνται σημαντικά έργα (ταμίευσης νερού, μεταφοράς, διανομής), καθώς επίσης η εφαρμογή σύγχρονων και οικολογικών μεθόδων (κάτι που έχει γίνει σε μεγάλο βαθμό από τους ίδιους τους αγρότες) για τη μείωση των καταναλώσεων νερού και του κόστους άρδευσης, η σταδιακή εγκατάλειψη των αλόγιστων υπεραντιλήσεων από τους ταλαιπωρημένους υπόγειους υδροφορείς, ο σοβαρός και ολοκληρωμένος σχεδιασμός έργων και δράσεων ενιαίος για όλη τη θεσσαλική λεκάνη και τέλος η ορθολογική διαχείριση νερού στο πλαίσιο ενός σύγχρονου θεσμικού πλαισίου.

Δυστυχώς, παρά τις προφανείς απαιτήσεις, τα βήματα που έχουν γίνει τις τελευταίες δεκαετίες προς αυτές τις κατευθύνσεις είναι μικρά, άτομα και σε κάθε περίπτωση δεν

αλλάζουν τη συνολική εικόνα. Το αντίθετο, επιτείνονται τα προβλήματα (π.χ. κόστος παραγωγής, περιβαλλοντικές επιπτώσεις) ενώ η όλη κατάσταση επιτρέπει στους κάθε είδους πολιτικάντηδες να εκμεταλλεύονται την αγωνία των παραγωγών με αόριστες υποσχέσεις και ήσσονος σημασίας παρεμβάσεις, για να υπαρπάξουν τελικά την ψήφο τους.

Κάπως έτσι κύλησε και η τελευταία πενταετία στον τομέα αυτό. Και το ερώτημα που τίθεται είναι εάν η νέα κυβέρνηση έχει πράγματι την πρόθεση να προχωρήσει σε ριζικές τομές με θαρραλίες αποφάσεις. Προτάσεις υπάρχουν και έχουν εδώ και χρόνια υποβληθεί από τον επιστημονικό χώρο, τους φορείς των αγροτών και την Αυτοδιοίκηση.

Με καλή πρόθεση απέναντι στους νέους κυβερνώντες αλλά και με κριτική διάθεση αναμένουμε αποτελέσματα, ελπίζοντας ότι οι παρεμβάσεις τους στον πρωτογενή τομέα δεν θα εξαντληθούν μόνο στη διαπραγμάτευση της νέας ΚΑΠ και σε τυχόν φορολογικές ελαφρύνσεις αλλά θα επεκταθούν στη βελτίωση των υποδομών για να διατηρηθεί η σημερινή παραγωγική γεωργία και να αναπτυχθεί ακόμα περισσότερο με καλλιέργειες υψηλής αξίας.

* Ο Φάνης Γέμτος είναι γεωπόνος, ομότιμος καθηγητής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

* Ο Κώστας Γκούμας είναι γεωπόνος, πρ. Δ/ντής Εγγείων Βελτιώσεων.

* Ο Τάσος Μπαρμπούτης είναι μηχανικός, μέλος ΔΣ Εταιρείας Θεσσαλικών Μελετών (ΕΘΕΜ).

* Ο Αλέξανδρος Μπέλης είναι γεωλόγος-μηχανικός, μελετητής.